

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Sociaal Juridische Dienstverlening
voltijd/deeltijd

Hogeschool Utrecht

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

Hbo-bacheloropleiding
Sociaal Juridische Dienstverlening
voltijd/deeltijd

Hogeschool Utrecht

CROHO nr. 34641

Hobéon Certificering

Datum

4 december 2012

Auditteam

de heer drs. G.J. Stoltenborg
mevrouw mr. Y.M. Denissen-Visscher
de heer mr. N. Sonneveld
mevrouw M. Knevel

Secretaris

de heer drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	5
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	27
6.	AANBEVELINGEN	29
	BIJLAGE I Scoretabel	31
	BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	33
	BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma	35
	BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels	39
	BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten	41
	BIJLAGE VI Overzicht auditteam	43

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Utrecht
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.n.b.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Sociaal Juridische Dienstverlening
registratienummer croho	34641
domein/sector croho	Gedrag en Maatschappij
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	bachelor
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	-
onderwijsvorm(en) ¹	Competentiegericht
locatie(s)	Utrecht
variant(en)	Voltijd en deeltijd
relevante lectoraten	Innovatieve Maatschappelijke Dienstverlening, Participatie en Maatschappelijke Ontwikkeling, Werken in Justitieel Kader
datum audit / opleidingsbeoordeling	28 september 2012

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleidingen**, voltijd, deeltijd

Bron: HBO-Raad.

Instroom (aantal)	2006	2007	2008	2009	2010	2011
▪ voltijd	176	172	163	180	178	211
▪ deeltijd	26	42	38	56	41	25
▪ duaal						
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2006	2007	2008	2009	2010	2011
▪ voltijd ²	40	39,7	44,4	46,3	47,6	nnb
▪ deeltijd	30,8	29,9	32,2	44,7	41,7	nnb
▪ duaal						
uit de hoofdfase				2005	2006	2007
▪ voltijd ³				51,1	48	44,4
▪ deeltijd				61,7	34,5	36,6
▪ duaal						
rendement (percentage) ⁴			2003	2004	2005	2006
▪ voltijd			50,3	54,5	48,9	48,7
▪ deeltijd			54,7	39,5	48,2	53,8
▪ duaal						

docenten (aantal + fte)	aantal		fte
▪ voltijd	26		21,9
▪ deeltijd	10		7,1
▪ duaal			
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁵	hbo	PhD	master
▪ voltijd	19%	0	81%
▪ deeltijd	0	0	100%
▪ duaal			

docent-student ratio ⁶	
▪ voltijd	1:27
▪ deeltijd	1:27
▪ duaal	

contacturen (aantal) ⁷	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd	12	11	4	8
▪ deeltijd	6	6	6	6
▪ duaal				

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van het totale aantal bachelorstudenten dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten (rendement na 5 jaar).

⁵ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleidingen**, voltijd, deeltijd
Bron: Osiris.

Instream (aantal)	2006	2007	2008	2009	2010	2011
▪ voltijd	210	188	182	204	208	235
▪ deeltijd	46	53	54	63	47	31
▪ duaal						
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2006	2007	2008	2009	2010	2011
▪ voltijd ⁸	43	39	41	47	51	50
▪ deeltijd	39	32	39	54	57	48
▪ duaal						
uit de hoofdfase				2006	2007	2008
▪ voltijd ⁹				55	52	51
▪ deeltijd				54	49	50
▪ duaal						
rendement (percentage) ¹⁰				2005	2006	2007
▪ voltijd				57	68	66
▪ deeltijd				31	60	59
▪ duaal						

Verschillen in de cijfers van de HBO-raad en Osiris worden met name veroorzaakt door de wisselaars. Zowel studenten die wisselen van instelling, binnen de instelling van CROHO of van voltijd naar deeltijd.

Osiris telt deze mee in de instroom en rendementcijfers, terwijl de hbo-raad de 1e inschrijving doortelt.

⁸ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

⁹ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

¹⁰ Hoofdfaserendement

2. SAMENVATTING

De opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening (hierna: SJD) leidt studenten op voor posities op de arbeidsmarkt op het raakvlak van maatschappij en recht. Dit type opleiding, met een duidelijke juridische component, laat een forse toename zien van het aantal studenten. Zo ook aan de Hogeschool Utrecht waar studenten naast SJD ook een hbo-bacheloropleiding kunnen volgen op het terrein van Recht.

Na de laatste accreditatie is de opleiding een curriculumvernieuwing gestart waarbij zij het in 2007 geformuleerde onderwijsbeleid stapsgewijs in het vierjarige studieprogramma introduceert. Dit betekent voor het studiejaar 2012-2013 dat de opleiding nu ook het laatste studiejaar heeft herzien.

1. Beoogde eindkwalificaties: goed

De gesprekspartners tijdens de audit lieten zien actief betrokken te zijn (geweest) bij het ontwikkelen van de opleiding, in het bijzonder bij het herzien van het curriculum op basis van de eisen die het SJD-veld stelt aan afgestudeerden van deze opleiding.

De opleiding heeft zicht op ontwikkelingen binnen het, met name, Nederlandse beroepenveld. In overleg met haar werkveldcommissie houdt de opleiding regelmatig zowel de eindkwalificaties als de vakinhoud tegen het licht. De opleiding geeft er blijk van zich ervan bewust te zijn dat het vakgebied voortdurend in beweging is en dat de eindkwalificaties waar zij voor opleidt regelmatig herzien moeten worden.

Het auditteam stelt vast dat de eindkwalificaties wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie op hbo-niveau zijn geformuleerd. Dit blijkt uit het feit dat :

- de SJD competenties aansluiting bieden bij het landelijke beroeps- en competentieprofiel;
- de beoogde eindkwalificaties op hbo-niveau zijn geformuleerd en aansluiten bij het niveau waar het werkveld om vraagt;
- er bij de doelstellingen sprake is van beroepsgerichtheid;
- de onderzoekscomponent in de eindkwalificaties is opgenomen.

De doelstellingen met betrekking tot het internationale kennisdomein zijn bescheiden. Het ambitieniveau kan hier nadrukkelijk omhoog. Het niveau van de SJD-eindkwalificaties sluit wat breedte en diepgang betreft aan bij de Dublin Descriptoren.

Op grond van de uitwerking van de competenties, de aansluiting van de opleiding bij de eisen van het beroepenveld en het feit dat docenten en management de vakinhoudelijke kant van het studieprogramma regelmatig tegen het licht houden, komt het auditteam bij Standaard 1 tot het oordeel 'goed'.

2. Onderwijsleeromgeving: goed

De opleiding stelt studenten in staat, naar het oordeel van het auditteam, om de eindkwalificaties te realiseren. Het curriculum is wat inhoud, breedte en diepgang betreft een goede uitwerking van de eindkwalificaties. Binnen het leerplan is sprake van een structuur waarbinnen zowel de kennis- als de vaardighedencomponent goed zijn uitgewerkt. Er is voldoende wisselwerking tussen de theorie- en de praktijkcomponent van de opleiding waarbij de kenniscomponent nadrukkelijk in het curriculum is opgenomen.

De opleiding beschikt over een curriculum dat samenhangend is en voor studenten als inspirerend kan worden gekenschetst. In het verlengde hiervan stelt het auditteam vast dat de opleiding haar studenten in staat stelt om de beoogde eindkwalificaties te verwerven.

De docenten van de opleiding zijn vakinhoudelijk en didactisch toegerust om het onderwijs op een adequate wijze te verzorgen. Het voorzieningenniveau van de opleiding is aan de maat.

Het aantal contacturen bedraagt voor het eerste en tweede studiejaar resp. 12 en 11 uren per week. De norm voor de deeltijdvariant ligt op maximaal 6 uur per week. De rendementen zijn laag; een deel van zowel voltijd- als deeltijdstudenten haakt af na de propedeuse.

Samenvattend stelt het auditteam binnen deze Standaard vast, dat de opleiding beschikt over een goed uitgewerkt opleidingsprogramma en daarbij studenten de gelegenheid biedt de noodzakelijke kwalificaties te bereiken. Docenten zijn wat kennis betreft toegerust voor het verzorgen van onderwijs. Het auditteam komt daarmee bij Standaard 2 tot het oordeel 'goed'.

3.Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties: voldoende

De opleiding beschikt naar het oordeel van het auditteam over een toetsstelsel dat voldoende transparant is uitgewerkt. Zij hanteert helder omschreven criteria bij de beoordeling van de toetsen en de verschillende beroepsproducten. Kennis en vaardigheden bij studenten toetst de opleiding op hbo-niveau zo stelt het auditteam vast na bestudering van SJD-toetsen.

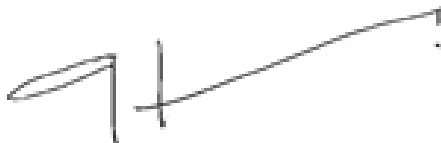
De door het auditteam bestudeerde eindwerkstukken van beide opleidingsvarianten zijn op hbo-niveau. Daarmee is het gerealiseerd niveau van de opleiding SJD aan de maat.

Het auditteam stelt vast dat de SJD opleiding op een adequate wijze toetst en dat het eindniveau van de opleiding op hbo-bachelor ligt. Het auditteam komt bij Standaard 3 tot het oordeel voldoende.

Algemene conclusie:

Het auditteam constateert dat de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening van de Hogeschool Utrecht er in geslaagd is een opleiding aan te bieden die voldoet aan de wensen van het werkveld en van studenten. Het algemeen oordeel over deze SJD opleiding luidt dat er sprake is van een SJD-opleiding op hbo-niveau.

4 december 2012

Drs. G.J. Stoltenborg,
voorzitter

G.W.M.C. Broers,
secretaris

3. INLEIDING

De Utrechtse opleiding SJD is één van de zeven SJD opleidingen die in Nederland wordt aangeboden op hbo-niveau. De opleiding bestaat sinds eind jaren tachtig en is in feite ontstaan door de vraag vanuit het werkveld naar hbo'ers met een gecombineerde sociale én juridische achtergrond. Het beroepenveld waar afgestudeerden anno 2012 terechtkomen kenmerkt zich door de nadruk op: sociale zekerheid, familiezaken, schuldenproblematiek en justitiële dienstverlening. De rollen waarin de afgestudeerde terechtkomt zijn onder andere: belangenbehartiger, handhaver, begeleider en bemiddelaar.

Binnen de Hogeschool Utrecht maakt SJD deel uit van het Instituut voor Recht van de Faculteit Maatschappij & Recht. De Hogeschool Utrecht heeft de afgelopen jaren een vrij stabiel marktaandeel in de studentenpopulatie op het terrein van SJD van 20 procent. Er zijn jaarlijks ongeveer 220 instromende voltijdstudenten en 30 instromende deeltijders.

Wij merken verder op dat de SJD opleiding van de Hogeschool Utrecht een eigen opleidingsmanager en opleidingsteam voor de twee varianten kent waarin zij wordt aangeboden. De opleidingsmanager van SJD deeltijd is ook verantwoordelijk voor de deeltijdvariant van HBO-Rechten en de afstudeervariant kandidaat-Gerechtsdeurwaarder daarbinnen.

Na de vorige accreditatie

Uit het accreditatierapport van 2006 en het daaropvolgende positieve accreditatiebesluit van de NVAO was op te maken dat de opleiding voldeed aan de eisen die het (toenmalige) accreditatiekader stelde. Het rapport leidde binnen de opleiding tot de conclusie dat er geen aanleiding bestond om acute verbeterpunten ter hand te nemen. Het huidige panel (2012) sluit zich hierbij aan. Daarom is door de SJD opleiding prioriteit gegeven aan het formuleren van ambities en onderwijsvernieuwing.

Wat betreft dat laatste, onderwijsvernieuwing, is de opleiding sinds het studiejaar 2008-2009 gestart met de introductie van een vernieuwd SJD curriculum voor beide varianten. Ook is toen begonnen met het verbeteren van de rendementen. Na een *quick scan* op de resultaten van de rendementsverbeteringen heeft de opleiding in 2010 besloten de plannen op dit terrein verder aan te scherpen. Zo zijn er nieuwe streefcijfers geformuleerd voor het opleidingsrendement en is besloten de focus vooral te leggen op studiesucces in de hoofdfase. De propedeuse behoudt haar streng selecterende werking.

In 2011-2012 zijn er binnen SJD projecten gestart om de competentieontwikkeling beter zichtbaar te maken en is de opleiding gestart met het verder vormgeven van het internationale perspectief: bij verschillende onderwijsonderdelen wil de opleiding meer aandacht besteden aan internationale ontwikkelingen.

Uit onderzoek naar aanleiding van een interne audit in 2011 is gebleken dat het juridisch gehalte van de opleiding goed is. Tenslotte heeft de opleiding het toetsbeleid verder aangescherpt. Het gaat dan concreet over het ontwerpproces van toetsen, het gebruikmaken van de toetsmatrijs, het analyseren van meerkeuzetentamens en het verder specificeren van criteria bij assessments.

In het studiejaar 2012-2013 geeft de opleiding de afstudeerfase voor het eerst nieuw vorm volgens het nieuwe curriculum. Tijdens de huidige beoordeling vindt de toetsing op de eindkwalificaties nog plaats op basis van het afstuderen volgens het oude curriculum.

Tenslotte merkt het panel op dat de opleiding ook op het terrein van kwaliteitszorg verschillende maatregelen heeft genomen sinds de audit in 2006. Omdat dit aspect buiten de scope valt van deze beperkte opleidingsbeoordeling, kwaliteitszorg wordt getoetst tijdens de audit op instellingsniveau, besteden wij hier in dit rapport verder geen aandacht aan.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De profilering

De Utrechtse SJD opleiding wil zich profileren ten opzicht van de andere hbo-SJD opleidingen. Zo beschikt de opleiding over een gedeeltelijk eigen competentieprofiel, is er sprake van een wisselwerking tussen de driehoek: opleiding, beroepenveld en onderzoek/ onderwijs-ontwikkeling, een studielijn 'de kritische SJD-professional' en een nadrukkelijke aandacht voor taal en voor praktijkgerichtheid.

Het auditteam stelt vast dat de Utrechtse opleiding met bovenstaande profilering op onderdelen toch niet al te sterk afwijkt van andere SJD opleidingen (maar zie ook hierna). Ook bij hen is er sprake van een nadrukkelijke relatie met het beroepenveld, zet de SJD opleiding in op onderzoek en wil men de taalvaardigheid van studenten verbeteren. Goede accenten waar zichtbaar binnen meerdere SJD opleidingen behoefte aan was; de neuzen dezelfde kant uit.

Door de komst van de opleiding HBO-Rechten is de opleiding SJD genoodzaakt zich duidelijker te profileren ten opzichte van eerstgenoemde opleiding. Iedere SJD opleiding profileert zich nu op een geheel eigen wijze. De Utrechtse opleiding richt zich op frontoffice functies waarin de interactie met cliënten op de voorgrond staat. De opleiding besteedt daarom aandacht aan de meer funderende en methodische inhoud van het vakgebied naast het accent op specifieke rechtsgebieden van SJD waaronder op het terrein van sociale zekerheid. Tot een andere opleiding binnen het sociale domein: Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, verhoudt SJD zich als meer gericht op materiële zaken en minder op immateriële hulpverlening. We komen hier in de eerste Standaard uitgebreider op terug als we de Utrechtse profilering verder uitwerken.

Beroeps- en opleidingsprofiel

De SJD-opleiding hanteert de landelijk vastgestelde competenties. Positief is het auditteam over het feit dat dit uit 2008 daterend profiel en de hiervan afgeleide competenties op korte termijn, in 2012-13, op landelijk niveau herzien zullen worden. Het Utrechtse competentieprofiel is een uitwerkte versie van het landelijke profiel. De opleiding heeft de door haar onderscheiden 22 competenties gerangschikt in drie dimensies: micro, meso en macro. 'Micro' heeft betrekking op het *face-to-face* werken met cliënten, 'meso' verwijst naar het werken vanuit de organisatie en 'macro' naar het als SJD'er participeren in een breder maatschappelijk verband. De Utrechtse SJD opleiding onderscheidt zich van andere SJD opleidingen door deze indeling in dimensies en de uitwerking hiervan in het studieprogramma. Wij komen hier onder 'De competenties' op terug.

Voor 2013 is een herziening van het landelijke SJD competentieprofiel voorzien. Het werkveld speelt wederom een belangrijke rol bij het opnieuw invulling geven aan het profiel en de daarvan afgeleide competenties. Een aandachtspunt hierbij zal volgens het auditteam ongetwijfeld de verhouding tussen het sociale en het juridische karakter van de opleiding zijn. Enerzijds moet het sociale karakter van deze opleiding niet te veel ondergesneeuwd raken,

anderzijds moet de opleiding ook weer niet teveel in het vaarwater terechtkomen van andere sociaal-agogische opleidingen, zo laat het werkveld weten tijdens de audit.

Het auditteam constateert dat het profiel van de opleiding goed is uitgewerkt. Positief in dit verband is ook dat het SJD profiel zich duidelijk onderscheidt van het HBO-Rechten profiel. Het auditteam refereert in dit verband aan de discussies aan het begin van deze eeuw bij de introductie van de opleiding HBO-Rechten: in welke mate onderscheidt HBO-Rechten zich van de wo-opleiding Rechten en van de SJD-opleiding.

De competenties

Bestudering van de competenties laat zien dat de opleiding er in is geslaagd het onderscheid tussen HBO-Rechten en SJD duidelijk te maken. Dit onderscheid komt bijvoorbeeld goed naar voren bij de nadruk die de SJD-opleiding legt op het belang van professionele communicatie met cliënten. Het werkveld, zo is het auditteam gebleken, hecht nadrukkelijk aan deze meer sociaal agogische component van het vak.

Vatten we de op landelijk niveau geformuleerde competenties samen, dan ontstaat het volgende beeld. De afgestudeerde SJD'er is in staat:

- juridische of juridisch georiënteerde vragen en problemen van cliënten te behandelen en is daarbij in staat om sociale, culturele en persoonsgebonden omstandigheden bij de kwestie te betrekken en op basis daarvan een plan van aanpak op te stellen;
- verschillende posities en rollen in te nemen en daarbinnen te functioneren als belangenbehartiger, wetsuitvoerder en toetsser/beoordelaar. De SJD'er kan aan de zijde van de cliënt staan, maar ook aan de kant van de organisatie of de wet.
- om zorgvuldig te opereren en daarbij de belangen van de cliënt, organisatie en wetgeving tegen elkaar af te wegen.
- zich te bedienen van verschillende methoden bij de behandeling van juridische of juridisch georiënteerde vragen en problemen. Hij kan mondeling en schriftelijk adviseren en informeren, begeleiden en rapporteren.
- diensten te verlenen zodanig dat de cliënt in de gelegenheid is of wordt gesteld zelf de kwestie af te handelen en eventuele nieuwe soortgelijke kwesties het hoofd te bieden en zich vervolgens weet te handhaven binnen sociale verbanden.
- om de discretionaire ruimte te gebruiken om binnen de gegeven wet- en regelgeving oplossingen op maat te bieden.
- de effecten van beleids-, wet- en regelgeving in te schatten voor zijn eigen handelen en op basis daarvan op meer beleidsmatig niveau een bijdrage te leveren aan kennisontwikkeling binnen zijn organisatie. Hij betreft daarbij de politiek-maatschappelijke situatie van dát moment.

De volledige competentieset van de opleiding omvat 22 competenties die zijn afgeleid van de landelijke competenties. Op dit punt onderscheidt de Utrechtse opleiding zich van de overige SJD opleidingen. De opleiding heeft zoals gezegd deze 22 competenties vervolgens ondergebracht onder één van de genoemde dimensies: micro, meso en macro. Wij adstrueren dit a.d.h.v. de dimensie 'micro'. Het werk van de SJD'er op uitvoerend niveau omvat de volgende stappen: het helder krijgen van de sociaal juridische vraag (competenties 1.1 en 1.2), het uitwerken van de vraag (competenties 1.3, 1.4 en 1.5) en het oplossen van de vraag (competenties 1.6, 1.7 en 1.8). De SJD'er voert deze werkzaamheden uit voor individuen of voor een groep individuen. De SJD'er vervult daarbij onder andere de rol van belangenbehartiger, wetsuitvoerder, toetsser, beoordelaar of bemiddelaar.

Het auditteam beschouwt de landelijke set competenties alsmede de uitwerking hiervan in 22 competenties door de Utrechtse opleiding als goed. Het auditteam is verder van oordeel dat de opleiding ervoor heeft gezorgd dat de SJD-competenties voldoen aan de eisen van een hbo-bachelor, door de koppeling van de competenties aan de Dublin Descriptoren en het Europees kwalificatieraamwerk.

De startende beroepsbeoefenaar

Binnen het werkveld bestaat nadrukkelijk behoefte aan afgestudeerde SJD'ers met het Utrechtse profiel. Het werkveld meldt dat bij hen, en dat is uiteraard organisatieafhankelijk, dat nadrukkelijk de voorkeur uitgaat naar SJD-afgestudeerden omdat bij hen het sociaal aspect duidelijk aanwezig is. De opleiding heeft een voldoende uitgewerkt beeld van het werkveld waar afgestudeerden terecht komen. Zo onderscheidt zij tien werkveldsectoren (exclusief het notariaat en de advocatuur) waar SJD'ers kunnen solliciteren. We noemen: sociale zekerheid, familiezaken, consumentenzaken, dienstverlening aan vreemden en 'advies en informatie algemeen'. Tot deze laatste groep behoren Het Juridisch Loket, het Bureau sociaal raadslieden en rechtsbijstandverzekeraars.

De opleiding leidt studenten op die beschikken over sociale én juridische kennis en die tevens deze kennis kunnen toepassen. De opleiding slaagt hierin volgens het werkveld in.

Het auditteam vindt de inhoud van de beoogde eindkwalificaties en de rollen die de student moet kunnen vervullen als beginnend beroepsbeoefenaar zoals hierboven beschreven in het licht van het beroep passend.

De opleiding SJD beschikt over voldoende zicht op de mate waarin afgestudeerden van de opleiding succesvol opereren op de arbeidsmarkt. De meerderheid van haar studenten is tevreden over de opleiding. Dit geldt voor beide varianten van de opleiding.

Eigen accent opleiding

De opleiding hecht er aan te wijzen op een eigen inkleuring. Zoals ook al bij de vorige audit in 2006 gebleken is, hecht de opleiding er nadrukkelijk aan om de beroepspraktijk 'naar binnen' te halen. Dit gebeurt door studenten tijdens hun opleiding veelvuldig de gelegenheid te geven te werken aan beroepstaken waar zij de theorie direct kunnen/moeten toepassen, individueel of in groepsvorm.

De driehoek opleiding, werkveld en onderzoek/kennisontwikkeling richt zich met name op de terreinen: schuld, conflicthantering en mediation. De opleiding biedt minoren aan die hiermee direct verband houden. Tevens beschikt de opleiding over een eigen lector op het terrein van 'Schuld en invordering' die op haar beurt verbonden is aan het Kenniscentrum Sociale Innovatie.

Binnen de opleiding krijgen onderzoek, taalvaardigheid, ethiek en reflectie ruime aandacht. Deze profilering betekent dat de opleiding bijzondere nadruk legt op een kritische en onderzoekende houding bij haar studenten. Reflectie is binnen de opleiding een zwaartepunt dat start in het eerste studiejaar met in het derde studiejaar een volledig jaar begeleide supervisie.

De nadruk op praktijkgerichtheid blijkt uit de voltijdstage van 45 EC en uit verschillende kleinere projecten, zoals in het tweede studiejaar waar studenten voor de Belastingdienst klanten helpen. Voor de deeltijdvariant geldt dat studenten in de praktijk leren tijdens de duur van de studie en daarmee 85 EC's verdienen. Reflectie op het beroepsmatig handelen is voor beide varianten een essentiële component.

Onderhoud profiel en competenties

We hebben er eerder op gewezen dat de SJD opleiding het werkveld bij het opstellen van profiel en competenties nadrukkelijk betrokken heeft. Het auditteam heeft ook vastgesteld dat de opleiding goed zicht heeft op nieuwe ontwikkelingen die van belang zijn of kunnen worden voor haar opleidingsdoelen.

Het feit dat de opleidingen SJD op landelijk niveau iedere vijf à zes jaar het profiel en de competenties aanpassen, is positief. Zij tonen daarmee aan zicht te houden op de eisen die het werkveld stelt aan afgestudeerden. Ook toont het aan dat de opleidingen samenwerken en daarbij hun activiteiten afstemmen.

Landelijk is de afstemming met het beroepenveld in orde. De afstemming van de Utrechtse opleiding SJD met de eigen omgeving vindt ook op een systematische wijze plaats. Het auditteam constateert na een gesprek met de leden van de werkveldcommissie én na bestudering van verslagen van bijeenkomsten tussen de opleiding en het werkveld dat de opleiding hen regelmatig raadpleegt. Ontwikkelingen in het zich snel ontwikkelend SJD-werkveld (schuldhulpverlening, autochtonen en rechtshulp, etc.) bespreekt de opleiding met het werkveld. Het auditteam stelt vast dat de opleiding ook via andere kanalen zicht heeft op ontwikkelingen binnen het vakgebied. Zo krijgt de opleiding via stages en docenten ruim voldoende informatie uit het werkveld.

De leden van de werkveldcommissie die het auditteam gesproken heeft, lieten blijken nadrukkelijk geïnteresseerd te zijn in de inhoud en kwaliteit van de opleiding en hierover met de opleiding blijvend van gedachten te willen wisselen.

Internationalisering

Internationalisering ligt wellicht voor een opleiding als SJD niet direct voor de hand gelet op het feit dat de juridische kaders en de sociale omstandigheden per land aanzienlijk kunnen verschillen. De Utrechtse opleiding SJD wijst er in dit verband op dat zij zich in eerste instantie richt op het Nederlandse rechtssysteem en de gevolgen hiervan voor de doelgroepen waarop SJD'ers zich richten. De opleiding besteedt in het curriculum aandacht aan internationale thema's en internationaal recht. Verschillende docenten hebben hier, zo is gebleken, zeker interesse in en beschikken over de noodzakelijke contacten én kennis op dit terrein. Voltijdstudenten hebben de gelegenheid om in hun stagejaar in het buitenland stage te lopen.

De opleiding participeert actief binnen Europese Social Work opleidingen (waar veelal studieonderdelen van SJD in zijn verwerkt) en participeert binnen een aantal Europese netwerken. Het auditteam constateert dat de opleiding contacten heeft met organisaties in andere Europese landen. Het is van belang dat de Utrechtse opleiding de resultaten van deze contacten nadrukkelijker in de opleiding en haar curriculum zichtbaar maakt. Participatie van buitenlandse docenten aan het SJD-onderwijs behoort daarbij tot de mogelijkheden evenals het betrekken van opleidingen in het buitenland met een sociaal juridische component en het betrekken bij de opleiding van het sociaal juridische werkveld.

Onderzoek

De opleiding heeft binnen haar curriculum een aanzienlijke component onderzoek opgenomen. Zo voeren docenten onderzoek uit, is er sprake van een onderzoekslijn binnen het curriculum en zijn er lectoraten en kenniskringen op het terrein van onderzoek. Uitgangspunt hierbij is dat praktijkgericht onderzoek tot nieuwe kennis moet leiden bij de toepassing van relevante wet- en regelgeving binnen sociale verbanden en de consequenties hiervan voor de burger.

Binnen de minoren waaruit voltijdstudent een keuze kunnen maken voeren zij een praktijkopdracht uit in de vorm van een onderzoek. Voor de SJD-minoren verwijzen wij naar Standaard 2.

Van belang acht het auditteam verder dat het Kenniscentrum Sociale Innovatie regelmatig lezingen en workshops verzorgt over actueel onderzoek en ontwikkelingen in het werkveld voor studenten en docenten. Positief is tevens dat de opleiding drie hogeschool-hoofddocenten wil aantrekken voor arbeid en inkomen, justitiële dienstverlening en wonen en leven om de praktijk, de opleiding en het onderzoek verder te verbinden. Binnen de verschillende lectoraten zijn inmiddels hogeschool-hoofddocenten werkzaam.

Een voorbeeld van de wijze waarop onderzoek en de opleiding SJD met elkaar verbonden zijn is terug te vinden binnen de contractactiviteiten van de Hogeschool Utrecht. 'HU-schuld' heeft als doel om contractactiviteiten op het terrein van schuld te ontwikkelen en uit te voeren. Er bestaat inmiddels een netwerk in het werkveld op dit terrein en de hogeschool heeft de post-hbo-opleiding 'Schuld' ontwikkeld. Binnen de SJD opleiding is HU-schuld terug te vinden in de minor 'Geld en schuld' én via het studieonderdeel 'Financiële vraagstukken' binnen voltijd en 'Schulden' bij de SJD deeltijdvariant.

Weging en oordeel

Het auditteam komt bij Standaard 1 tot het oordeel: 'goed' waarbij de volgende overwegingen tot dat oordeel hebben geleid.

- De competenties zijn op landelijk niveau zorgvuldig opgesteld en zijn passend in het licht van het beroep sociaal juridische dienstverlener. Positief is het auditteam over het feit dat de opleiding zicht heeft op ontwikkelingen in het werkveld door haar werkveldcommissie.
- De competenties die de opleiding zelf heeft geformuleerd hebben naar het oordeel van het auditteam een duidelijke beroepsgerichtheid en zijn zeker praktijkrelevant. Het auditteam constateert, mede na een gesprek met het werkveld, dat de opleiding daarmee aansluit bij de behoefte van het werkveld.
- De opleiding heeft een beperkte internationale component in haar curriculum opgenomen. De opleiding participeert wel op Europees vlak en heeft daarbij contact met aan SJD-gerelateerde organisaties. De Utrechtse opleiding kan de resultaten van deze contacten nadrukkelijker in de opleiding en haar curriculum verwerken. De opleiding beschikt daartoe zeker over de juiste personen die dit vorm kunnen geven.
- De onderzoekscomponent is duidelijk verankerd in de opleiding. De samenwerking met andere onderzoeksinitiatieven binnen de hogeschool is voldoende uitgewerkt en zal ongetwijfeld in de nabije toekomst haar vruchten afwerpen voor SJD.

Samenvattend beoordeelt het auditteam deze standaard als goed. De betrokkenheid van het werkveld is aanwezig. De competenties zijn op hbo-niveau geformuleerd en gericht op het beroep sociaal juridische dienstverlener. De internationale component binnen de opleiding kan nog verder uitgewerkt worden. De onderzoekscomponent is op een herkenbare wijze in het SJD curriculum verweven.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Studieprogramma SJD

Inleiding

Na de laatste beoordeling in 2006 van de opleiding SJD is gewerkt aan een vernieuwing van het curriculum. Daarbij is er voor gekozen om in navolging van HU beleid de onderwijseenheden op te splitsen in delen met een vaste omvang van vijf EC's. In het studiejaar 2011-2012 is het nieuwe derde studiejaar ingevoerd en in het huidige studiejaar, 2012-2013, is het nieuwe vierde studiejaar ingevoerd. Wij besteden hierna met name aandacht aan het nieuwe curriculum omdat het oude curriculum in 2006 is beoordeeld en het nieuwe vanaf dit studiejaar van toepassing is.

Inhoud studieprogramma

Uit de analyse van de studieonderdelen blijkt dat de opleiding aan de ontwikkeling van elke competentie ruim voldoende aandacht besteedt. De student dient elk van de 22 door de opleiding onderscheiden competenties op een steeds hoger niveau beheersen. In de studiegids voor beide opleidingsvarianten heeft de opleiding duidelijk vermeld aan welke competenties de studenten in het betreffende studieonderdeel werken en op welke specifieke leerdoelen de opleiding zich dan richt.

Voor de voltijd- en deeltijdvariant geldt dat zij een eigen opbouw kennen. Door het curriculum van beide opleidingsvarianten zijn verschillende inhoudelijke thema's te onderscheiden, gekoppeld aan verschillende juridische gebieden: Privaatrecht, Publiekrecht, Arbeidsrecht en Internationaal recht. Door deze thema's lopen verschillende didactische leerlijnen: de integrale-, conceptuele-, vaardigheden- en ervaringsreflectieleerlijn.

Het werken met casuïstiek is kenmerkend voor deze SJD opleiding. Het auditteam onderstreept in dit verband het uitgangspunt van de opleiding dat de praktijkcomponent en de praktijkgerichte onderzoekscomponent een bijdrage moeten leveren aan een verbetering van de voorbereiding op de beroepsuitoefening.

Voltijd- en deeltijdcurriculum

Het auditteam besteedt in deze rapportage apart aandacht aan het studieprogramma van de voltijd- en deeltijdvariant zodat het verschil tussen beide programma's inzichtelijk is. In bijlage III is de structuur van beide curricula opgenomen.

Het auditteam constateert dat de majorprogramma's van de voltijd- en deeltijdvarianten niet identiek zijn maar wél tot dezelfde set competenties opleiden. De oorzaak van dit verschil is vooral gelegen in de verschillende doelgroepen waar de varianten zich op richten. De deeltijdgroep is ouder en meer ervaren en maakt al deel uit van een SJD-gerelateerde organisatie. Dit heeft consequenties voor de accenten in het curriculum en voor de gebruikte didactiek.

Voor beide varianten geldt dat ongeveer 50 procent van het curriculum juridisch is, 30 procent besteedt aandacht aan het verwerven van vaardigheden voor professioneel handelen binnen de SJD context. 20 Procent van het curriculum is funderend. Dat wil zeggen, zich richtend op studieonderdelen zoals psychologie, sociologie, rechtsfilosofie en ethiek.

Voltijd

De voltijdvariant omvat vier studie jaren waarbij gedurende de eerste twee jaren de nadruk sterk ligt op kennisverwerving. Het derde en vierde studiejaar kenmerken zich door het toepassen van eerder verworven kennis, aangevuld met nog enkele nieuwe studieonderdelen. In de tweede helft van hun studie lopen studenten tevens stage, volgen zij hun minor en studeren zij af.

Zowel tijdens de propedeuse als tijdens de hoofdfase is het onderwijsprogramma verdeeld in perioden (blokken). Per periode stelt de opleiding een lesrooster vast waarin zij vermeldt welke studieonderdelen op welk moment gegeven worden. Concreet: het eerste studiejaar start met periode A dat als thema heeft: Oriëntatie op het beroep en waarin de opleiding verder aandacht besteedt aan de Basis cursus recht, de Basis cursus Sociale Wetenschappen en Studieloopbaanbegeleiding. Alle volgende studie jaren zijn verdeeld in vier perioden met ieder een eigen thema. De student sluit de studie af in het vierde studiejaar met het thema: SJD in Europa, Loopbaanontwikkeling, het afstudeerproject deel 2 en een eindgesprek.

Tentamens volgen tijdens de tentamenweken aan het einde van elke lesperiode.

In de studiegids heeft de opleiding de studieonderdelen uitgebreid beschreven: studiebelasting, competenties, leerlijn, leerdoelen, inhoud, onderwijsvorm, toetsing, presentieregeling en de literatuur zijn hierin opgenomen. De opleiding besteedt bij de beschrijving van de studieonderdelen bijvoorbeeld aandacht aan de achtergronden en werkwijzen op het terrein van arbeid en inkomen. Studenten leren verder te werken als SJD'er binnen de kaders van het arbeids- en sociale zekerheidsrecht. Zij leren dat een concreet probleem van de cliënt op microniveau geanalyseerd kan worden aan de hand van macro-aspecten. Tevens leren zij om een adviesgesprek te voeren met een cliënt vanuit verschillende beroepsrollen. Dit alles binnen de kaders van de conceptuele- en de vaardigheden leerlijn.

De opleiding biedt de studenten ook de gelegenheid keuzevakken te volgen waaronder Arbeidsrecht in verdiepende vorm. Dit keuzevak vormt een aanvulling op de al aanwezige juridische kennis bij studenten. De opleiding toetst door middel van een werkstuk en een schriftelijke toets op school.

Een belangrijk deel van de 22 competenties verwerft de student op de stageplek. Hier neemt hij kennis van en raakt hij vertrouwd met de sociaal juridische beroepsuitoefening en kan hij de gedurende eerste twee studie jaren verworven kennis, vaardigheden en inzichten toepassen in de praktijk. De stage bestrijkt een belangrijk deel van het derde studiejaar. In de studiegids besteedt de opleiding uitgebreid en op een inzichtelijke wijze aandacht aan de stage. Behalve de leerlijn (ervarings- en reflectie leerlijn) besteedt de opleiding hier aandacht aan de leerdoelen, de inhoud, stagegeschiktheid, voorwaarden gesteld aan stageplekken en het contact tussen opleiding en stageplaats.

De stage volgt de student op een plek waar de werkzaamheden zowel een juridische als een methodisch-agogisch karakter hebben. De opleiding keurt de stageplek goed waarbij zij uitgaat van inhoudelijke eisen en de voorwaarde stelt dat de stageplek gekwalificeerde begeleiding garandeert. De praktijkbegeleider dient een voor SJD relevante opleiding te hebben gevolgd, ten minste twee jaar als beroepskracht binnen de sector werkzaam te zijn en minimaal één jaar bij de stagegever werkzaam te zijn. De opleiding heeft voor de praktijkbegeleider daarnaast zes additionele eisen geformuleerd die het auditteam als passend beoordeelt.

Hiertoe behoren het bieden van hulp bij het inwerken aan de student en het bespreken van het persoonlijk werkplan, de middenevaluatie en de eindbeoordeling.

Deeltijd

De deeltijdvariant SJD biedt studenten die al een baan hebben de gelegenheid om gedurende vier jaar één dag per week een volledige hbo-bacheloropleiding te volgen en af te ronden. Kenmerkend is verder dat de student relevant werk combineert met het volgen van beroepsonderwijs. Het curriculum van SJD-deeltijd heeft een ander karakter dan het curriculum van de voltijdvariant. Zo besteedt de deeltijdvariant meer aandacht (en verdient de student dus ook meer EC's) aan het leren in de praktijk, een belangrijk kenmerk van het deeltijdonderwijs.

Gedurende de vierjarige SJD opleiding maakt de deeltijdstudent kennis met het brede SJD vakgebied. Het auditteam stelt vast dat de opleiding tot en met het laatste studiejaar van de deeltijdopleiding aan studenten nog vakinhoud aanbiedt, in het vierde studiejaar in de vorm van het thema Rechtstoepassing en de afstudeerthema's: Signalering en Beleid. Daarnaast kan de student een aantal studieonderdelen vrij kiezen.

De opleiding heeft, en hierbij volgt de deeltijdvariant de voltijdvariant, de vier studiejaar ingedeeld in vier periodes waarin één thema centraal staat. Zo staat in het tweede studiejaar in periode B het thema 'Schulden' centraal en in periode C het thema 'Criminaliteit'. Ook hier geldt dat de opleiding de verschillende thema's/studieonderdelen duidelijk heeft beschreven in de studiegids.

Het praktijkleren neemt binnen de deeltijdvariant een belangrijke plaats in tijdens alle vier de studiejaar. De opleiding gaat hierbij uit van het *concurrency*-beginsel waarbij in het leerproces van de student werkervaring en studie met elkaar gecombineerd worden. De deeltijdopleiding kent Praktijkleren op twee niveaus: niveau 1 voor de studiejaar 1 en 2, niveau 2 voor de laatste twee studiejaar. De opleiding heeft de niveaus van het Praktijkleren duidelijk beschreven en daarbij een onderscheid gemaakt tussen competenties en leerdoelen van Praktijkleren op niveau 1 en op niveau 2.

Omdat het een deeltijdopleiding betreft en studenten de opleiding instromen met een behoorlijke praktijkkennis geldt het volgende. Indien de student onverhoopt geen relevante werkplek (meer) heeft in het eerste studiejaar kan de student gewerkte uren voorafgaand aan de opleiding binnen bepaalde grenzen gebruiken als Praktijkleren voor jaar 1. Het is mogelijk gewerkte uren op SJD-niveau 1 tot maximaal drie jaar voor aanvang van de studie te laten erkennen voor Praktijkleren voor het eerste studiejaar. Hiervoor gelden regels die de opleiding heeft vastgelegd en die zij per geval op een adequate wijze toepast.

Door middel van een werkstuk Praktijkleren toont de student door middel van concrete beroepsproducten aan, dat hij ieder studiejaar minimaal een vastgelegd aantal competenties (in de eerste twee jaren vier, daarna zes) van de opleiding heeft behaald.

Didactiek

Als didactisch concept hanteert de opleiding het competentiegericht opleiden. Hierbinnen onderscheidt de opleiding een aantal onderwijsvormen. Positief is het auditteam over het feit dat de relatie theorie-praktijk expliciet in de gehanteerde didactiek naar voren komt. Zo is er sprake van training in kleine groepen die erop gericht is om studenten methodische kennis te laten verwerven en zich specifieke beroepsvaardigheden eigen te maken. De student krijgt verder uitgebreid de gelegenheid om zich te bekwamen in de praktijk door een stage van tien maanden. Daarnaast kent de opleiding: theorieonderwijs, praktijkbegeleiding, supervisie en projectonderwijs. Een adequate mix van onderwijsvormen, zo stelt het auditteam vast.

Onderzoek

Binnen de kaders van beide varianten besteedt de opleiding vanaf het eerste studiejaar aandacht aan onderzoekvaardigheden. De studenten maken dan kennis met de verschillende fasen van praktijkgericht onderzoek en zij bestuderen onderzoeksrapporten uit het juridisch beroepenveld. Ook leren studenten zelf onderzoek uit te voeren. Hoe formuleer je een vraag, hoe verzamel je data, hoe voer je onderzoek uit en hoe zet je de resultaten op papier. Studenten dienen daarbij expliciet aan te geven in hoeverre wet- en regelgeving, theorieën en beleidsontwikkeling een rol spelen bij de beantwoording van een onderzoeksvraag.

Studenten voeren vanaf het eerste studiejaar zelf onderzoek uit. Het gaat daarbij om: documentenanalyse, interviews, vragenlijsten en observaties in de praktijk van een rechtbank. Het analyseren van onderzoeksresultaten is erop gericht te leren conclusies te trekken en op basis van het uitgevoerde onderzoek aanbevelingen te formuleren.

Ook dienen studenten te werken aan de beantwoording van hun onderzoeksvragen die ze voorafgaand aan hun stage en afstuderen hebben geformuleerd.

Literatuur

Het auditteam heeft de literatuurlijsten bestudeerd van beide varianten van de opleiding. Daaruit blijkt dat de opleiding gebruik maakt van recente en veelal Nederlandstalige literatuur op het terrein van sociaal recht, onderzoek, psychologie en sociologie. De gebruikte literatuur is voor beide varianten adequaat en actueel. Literatuur op het raakvlak recht en sociale vakken is duidelijk aanwezig. Ook dienen studenten, zowel voltijd- als deeltijd, relevante juridische literatuur te bestuderen waaronder over privaatrecht, en consumentenrecht financiën.

Wat betreft het met name Nederlandstalige karakter van de literatuurlijst merkt het auditteam op dat het opnemen van Engelstalige publicaties op niet specifiek juridisch terrein te overwegen valt.

Studenten gaven tijdens de audit aan, en dit onderschrijven evaluaties onder studenten, dat zij tevreden zijn over de door de opleiding voorgeschreven literatuur.

Minoren en vrije keuzeruimte

De opleiding SJD voltijd biedt vijf minoren aan. Vier minoren staan open voor SJD studenten. Een vijfde, Recht voor niet juristen, is voor Hbo-studenten die in een beroep terechtkomen waar de juridisering toeneemt en kennis en vaardigheden op juridisch gebied gevraagd worden. Deze minor staat niet open voor SJD'ers. De andere vier minoren richten zich op: werken met sociale zekerheid, conflicthantering en mediation, geld en schulden en justitiële hulpverlening.

Binnen de profileringsruimte kan de student naast minoren óók kiezen uit losse 'keuzecursussen' van de hogeschool. Voor zowel voltijd- als deeltijdstudenten geldt thans een vrije keuzeruimte van 30 EC's. De invulling ervan door de student is gebonden aan de voorafgaande goedkeuring door de examencommissie. De studieloopbaanbegeleider speelt hierbij een rol: op advies van hem kan het profileringsplan van de student nader gemotiveerd worden met het oog op de goedkeuring. In ieder geval moet uit het profileringsplan duidelijk blijken, op welke wijze de keuze die de student maakt bij zijn vrije studieruimte een bijdrage levert aan zijn competenties en/of zijn professionalisering.

De minoren worden gescreend op niveau en eventuele overlap, een activiteit waar de examencommissie een belangrijke rol bij speelt. Iedere invulling van de profileringsruimte buiten HU-minoren wordt door de examencommissie beoordeeld. Dit geldt voor minoren die andere hoger onderwijsinstellingen aanbieden en voor maatwerkplannen die studenten indienen.

Instream

De opleiding kent een heterogene instroom waaronder mbo'ers, havisten en vwo'ers. Studenten met een afgeronde mbo-4 opleiding, een havo- of vwo diploma zijn toelaatbaar tot de opleiding SJD. Het lage taalvaardigheidsniveau van een grote groep studenten blijft, aldus de opleiding, een nadrukkelijk punt van aandacht. Daarom is besloten om hier extra aandacht aan te besteden. Docenten dienen bij de beoordeling van studentproducten niet alleen te letten op de vakinhoud maar tevens op de meer 'talige' aspecten ervan zoals de opbouw van de tekst en het taalgebruik.

De mbo-instream bedraagt in 2011 40 procent bij de voltijdvariant en 47 procent bij de deeltijdvariant. Ook laat de voltijdvariant een behoorlijk aantal studenten zien met een allochtone achtergrond. Opvallend is verder het aantal studenten dat valt onder de categorie 'met vooropleiding overig' dat binnen de variant deeltijd groter is dan bij de voltijdvariant. In deze categorie zitten studenten die de opleiding starten via het toelatingsexamen en de zogenoemde 'stapelaars'. Laatstgenoemde groep neemt sterk af vanwege de nieuwe bekostigingssystematiek.

Onafhankelijk van de vooropleiding volgen alle studenten een identiek vierjarig voltijd- of deeltijdstudieprogramma. SJD deeltijd kent geen verkorte opleidingsroutes. Wel is het voor hen mogelijk om de opleiding in minder dan vier jaar af te ronden door te versnellen. Zij dienen daarbij wel alle studieonderdelen te volgen.

Instromende studenten met een functiebeperking kunnen de opleiding SJD in beide varianten volgen. De opleiding adviseert hen om bij de start van een studiejaar contact op te nemen met de studentendecaan. Het is dan mogelijk aanpassingen en voorzieningen te regelen. De functiebeperkingen waar een hogeschoolbrede regeling op van toepassing is, is duidelijk vermeld in de studiegids. Ook als de student problemen heeft met spreek- en/of luistervaardigheden, kan deze de studentendecaan raadplegen die in voorkomende gevallen kan adviseren of doorverwijzen. Zo kan de student gebruik maken van het taaloket van de hogeschool of een cursus Nederlandse spreek- en schrijfvaardigheid volgen bij een instituut buiten de hogeschool.

Wij merken nog op dat het voor studenten mogelijk is om tijdens hun studie over te stappen naar Hbo-Recht. Echter, naarmate zij deze stap later in hun studie zetten, des te groter is de kans op studievertraging omdat de inhoud van de opleidingen SJD en Hbo-Recht steeds verder uiteen loopt.

Studieloopbaanbegeleiding en studeerbaarheid

Uit het gesprek dat het auditteam heeft gevoerd met studenten is gebleken dat zij tevreden zijn over de begeleiding en de studeerbaarheid van de opleiding. Studieloopbaanbegeleiding binnen SJD richt zich vooral op: het leren te leren, een professionele beroepshouding en op het leren maken van keuzen binnen de studie: waar wil je later in het beroepenveld terecht komen? Uit gesprekken met studenten blijkt dat de opleiding regelmatig overlegt over het aspect studeerbaarheid. Dit gebeurt, zo stelde het auditteam vast, via panelgesprekken met studenten.

De begeleiding moet garant staan voor studievoortgang, zo geeft de opleiding aan, om onnodige studievertraging te voorkomen, hetgeen overigens niet altijd lukt, zo blijkt uit de rendementscijfers. De studieloopbaanbegeleider van de student heeft hierbij een centrale rol en is het eerste aanspreekpunt voor de student. Iedere student heeft vanaf het eerste jaar een studieloopbaanbegeleider.

Het auditteam stelt daarnaast vast dat aan de studieloopbaanbegeleiding, blijkt uit het studiepuntenoverzicht, geen EC's verbonden worden. De opleiding heeft er voor gekozen om het leren vormgeven van de eigen ontwikkeling en het ontwikkelen door de student van een eigen visie op het vakgebied op te nemen in zowel het voltijd- als het deeltijdcurriculum. Concreet is dit binnen de deeltijdvariant opgenomen in het Praktijkleren, bij voltijd is het opgenomen in de loopbaan- en competentieontwikkeling.

Het aantal uren dat de opleiding heeft gereserveerd voor studieloopbaanbegeleiding is verhoogd. Een goede maatregel volgens het auditteam. Ook kunnen voltijdstudenten extra individuele ondersteuning krijgen van studentmentoren en buddy's. In het eerste studiejaar heeft iedere groep studenten een studentmentor die hen begeleidt tijdens het introductiekamp en vervolgens gedurende de eerste twee thema's/blokken aan de groep verbonden blijft. Studenten kunnen ook gebruik maken van een SJD-alumnus die als buddy de student coacht. Tenslotte biedt de opleiding studenten de gelegenheid deel te nemen aan een cursus studievaardigheden.

In de Onderwijs- en Examenregeling is vastgelegd op welke wijze de opleiding voor beide varianten de begeleiding van studenten vormgeeft. Zo dienen studenten een profileringsplan op te stellen in overleg met hun studieloopbaanbegeleider waarin de student bijvoorbeeld zijn keuze vastlegt van de minor en/of keuzestudieonderdelen. Uit dit plan moet blijken op welke wijze de gekozen minor of keuzestudieonderdelen bijdragen aan de voorbereiding op de beoogde beroepsuitoefening of studieloopbaan.

Eveneens in de Onderwijs- en Examenregeling heeft de opleiding de procedure vastgelegd rond het Bindend Studieadvies. Bestudering laat zien dat een student een positief studieadvies ontvangt indien hij aan het einde van het eerste jaar van inschrijving in de propedeuse minimaal 45 EC's heeft behaald, waaronder een aantal zogenoemde geormerkte eisen. Deze eisen zijn vermeld in de studiegids en worden bekend verondersteld te zijn onder studenten.

Binnen het Instituut voor Recht, waar SJD deel van uit maakt, geldt een norm voor het aantal contacturen voltijdvariant van 12 uren in het eerste studiejaar tot 6 tot 8 uren in het laatste studiejaar. Voor de deeltijdvariant bedraagt de contacttijd 6 tot 8 uren. Na de invoering van het nieuwe vierde studiejaar wil de opleiding het aantal contacturen evalueren. Per studieonderdeel geldt als regel dat 25-30 procent van de studielast uit contacttijd bestaat. De overige tijd is zelfstudie, individueel en in groepsverband.

Voor beide varianten heeft de opleiding de studielast zoals als mogelijk over de vier studiejaar verdeeld. Docenten dienen in hun studiewijzer een verantwoording te geven van de studiebelasting van het door hen verzorgde onderdeel waarbij er van uitgegaan wordt dat studenten acht pagina's per uur kunnen bestuderen. Gevraagd naar de studielast geven studenten aan dat de opleiding goed te doen is. Van de bevroegde studenten kwam niemand aan de 40 uur studie per week. Veelmeer werd een studiebelasting genoemd van rond 30 uur. Studenten hebben in de regel naast hun studie een baan die hen vaak meer dan acht uur per week kost om zo de eindjes aan elkaar te kunnen knopen.

Voorzieningen en informatievoorziening

Het auditteam volstaat hier met het oordeel: adequaat. Mediatheek en lokalen zien er verzorgd uit. Studenten maken gebruik van voorzieningen die algemeen beschikbaar zijn voor studenten van de hele hogeschool. Studenten kunnen in de mediatheek terecht voor tijdschriftartikelen, zowel op papier als digitaal, en voor boeken. Voor de opleiding specifieke vakliteratuur is aanwezig.

De studieruimten zijn geschikt om zowel in groepsverband als alleen te werken. Het aantal pc's is ruim voldoende. De onderwijsruimten zien er schoon/verzorgd uit. Studenten zijn tevreden over het gebouw.

De informatievoorziening aan studenten is voldoende, zo geven zij zelf aan. Mededelingen, waaronder roostering, komen op tijd binnen en cijfers van tentamens zijn redelijk snel beschikbaar.

De opleiding zelf geeft aan dat zij de informatievoorziening aan studenten sneller wil laten verlopen en studenten meer wil betrekken bij de opleiding door de aandacht voor het studentenpanel te intensiveren.

Rendementen

De opleiding geeft aan dat zij veel activiteiten heeft ontplooid om de door- en uitstroom van studenten te bevorderen. De opleiding wijst er op dat het aantal vertraagde studenten nog steeds hoog is. Zij is tevreden over de ontwikkeling van het studierendement na vijf jaar dat, met uitzondering van 2011, een stijgende lijn laat zien.

De studieuitval ligt bij beide varianten in het eerste studiejaar tussen 40 en 50 procent. Het eerste jaar heeft een sterk selecterende werking. Na de propedeuse is de uitval minder en is er sprake van een redelijke doorstroming.

De opleiding verwacht dat de door haar genomen maatregelen én het nieuwe curriculum een bijdrage zullen leveren aan een verbetering van de rendementen. Expliciet merkt zij op dat bij haar het besef aanwezig is dat zolang het propedeuserendement niet stijgt, het diplomarendement na vijf jaar niet substantieel zal toenemen. In dit verband wijst het auditteam erop dat een goede analyse van de redenen waarom studenten de opleiding voortijdig verlaten een bijdrage kan leveren aan de verhoging van de (propedeuse)rendementen. Een aanzet daartoe beschrijft de opleiding in haar 'Rapportage rendement voor de opleiding SJD Voltijd' voor de periode tot en met 2012. Hierin heeft de opleiding ambities geformuleerd, waaronder het verhogen van het studiepuntenrendement van 75 procent in de hoofdfase en de ambitie dat 90 procent van de studenten met een positief Bindend Studie Advies het SJD diploma binnen vijf jaar behaalt.

Opgemerkt moet worden dat op hogeschoolniveau er afspraken zullen volgen met de landelijke overheid op het terrein van rendementen, dit in het kader van de Kritische Prestatie afspraken. De opleiding SJD wijst er op dat met name haar propedeuserendement flink moet stijgen om de indicatoren te behalen. Voor het studiejaar 2012-2013 staat het ontwikkelen van rendementsbeleid voor de propedeuse als eerste op de rol bij SJD.

Personeel

De opleiding kent een voltijdteam en een deeltijdteam die multidisciplinair zijn samengesteld. Zo zijn er docenten met een wo-opleiding op het terrein van Rechten, Politicologie, Geschiedenis, Onderwijskunde, Filosofie en Psychologie. Elk team wordt geleid door een teammanager en is verantwoordelijk voor de inhoud, organisatie, ontwikkeling en kwaliteit van de variant.

Het curriculum is door een team ontwikkeld, daarbij ondersteund door een leerplanadviseur. Het streven binnen de opleiding is om docenten voor 60 procent binnen het eigen team in te zetten om zo de relatie variant-docent-student te verstevigen. Daarnaast kunnen docenten ook elders binnen de hogeschool ingezet worden. Veruit de meeste docenten hebben een aanstelling tussen 0.6 en 1.0 fte.

90 procent van de docenten beschikt over een wo-master, vijf docenten volgen een promotietraject. Adequaat. Voor docenten die niet over een wo-master beschikken geldt dat zij nadrukkelijk gestimuleerd worden alsnog een wo-master te behalen. Eveneens een adequate maatregel.

10 procent van hun aanstelling kunnen docenten besteden aan deskundigheidsbevordering. De teams hebben inmiddels bijscholing achter de rug op het terrein van nieuwe media, timemanagement en toetsing. Het auditteam stelt vast dat bij de opleiding betrokken partijen waartoe naast docenten ook supervisors, mediators en leden van de examencommissie behoren, zich regelmatig laten bijscholen. Het volledig team docenten beschikt over een breder waaier aan expertise binnen het werkveld. Hierbij refereren we niet alleen aan een brede onderwijservaring maar ook aan ervaring binnen de juridische en sociaal juridische sectoren.

Voor het deeltijdteam is besloten om meer fte in de opleiding in te zetten dan op basis van het aantal studenten te verwachten valt. Uitgangspunt hierbij is dat er sprake moet zijn van een volwaardig team dat zelfstandig kan functioneren en ontwikkelingen kan oppakken en verwerken in de opleiding. Daarvoor zijn tenminste acht docenten nodig, zo verwacht de opleiding. Het is positief dat de opleiding de extra uren die zij bij deeltijd onderbrengt vervolgens uitleent aan andere opleidingen binnen het Instituut voor Recht. Zo zijn verschillende deeltijd docenten tevens stagebegeleider bij voltijd.

De werkdruk is hoog. Geen wonder gelet op de herziening van het curriculum en het opstarten van de minoren de afgelopen jaren, zo stelt het auditteam vast. De bereikbaarheid van docenten is daarbij in het geding, zo constateren de opleiding en de studenten. Daarop heeft de opleiding een aantal maatregelen genomen waarbij de uitbreiding van het personeel met 2 fte en de ondersteuning van docenten bij aan onderwijs gerelateerde zaken het meest in het oog springen.

Weging en Oordeel

Het auditteam komt bij Standaard 2 tot het oordeel 'goed' waarbij de volgende overwegingen tot dit oordeel hebben geleid.

- De opleiding geeft de student de gelegenheid om op een zowel vakinhoudelijk als didactisch gestructureerd wijze de SJD competenties te bereiken.
- De onderzoekscomponent binnen de opleiding is duidelijk aanwezig en daarbij verankerd in zowel de voltijd- als de deeltijdvariant.
- Het aantal uren dat studenten besteden aan hun studie, 30, kan hoger. Meer contacturen en de introductie van Engelstalige literatuur kunnen hierbij een rol spelen;
- De kwaliteit van de docenten is goed; het merendeel heeft een relevante wo-opleiding afgerond en beschikt over werkervaring. In dit verband is de werkdruk wel een thema. Echter, zo is gebleken, de opleiding heeft inmiddels een aantal maatregelen genomen die volgens het auditteam effectief zijn.
- De opleiding werkt op een serieuze wijze aan de verbetering van de rendementen met wisselend succes, zo blijkt. De genomen maatregelen lijken het auditteam aan de maat en wijken niet af van maatregelen die ook andere opleidingen nemen. Wellicht leidt een gedetailleerde rendementsanalyse van de opleiding tot bijzondere maatregelen om de rendementen verder te verbeteren.
- De studieloopbaanbegeleiding van de opleiding is gericht op een professionele beroepshouding en dient, zo is het tenslotte ook bedoeld, als een oriëntatie op het latere beroep.
- De opleiding biedt een aantal interessante en voor de opleiding SJD relevante minoren aan en biedt de student een ruime keuze aan door hen in te vullen keuzecursussen. Het is goed dat de examencommissie hierbij een toetsende functie vervult.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Examencommissie

De regeling rond de examencommissie is vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling (OER). Het is de faculteitsdirecteur die de leden benoemt van de examencommissie op basis van hun deskundigheid op het terrein van, in dit geval, Recht en SJD. Dit laatste impliceert dat er sprake is van één examencommissie voor het Instituut voor Recht. Deze bestaat uit een voorzitter, een vicevoorzitter en drie leden en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

Taken en bevoegdheden zijn geformuleerd in een apart hoofdstuk van de OER. In ieder geval ziet zij erop toe dat de regels met betrekking tot het onderwijs, tentamens en examens op een correcte wijze worden uitgevoerd. Tevens dient zij de kwaliteit van de tentamens en examens te borgen. Zij adviseert bij het vaststellen van het toetsbeleid, wijst examinatoren aan, reikt studieadviezen uit, keurt zoals eerder aangegeven keuzecursussen en minoren en verleent vrijstellingen voor het afleggen van één of meer tentamens. Zij kan nadere regels vaststellen bij de uitvoering van haar taken en bevoegdheden zoals de gang van zaken bij schriftelijke tentamens, de surveillance bij schriftelijke tentamens, de gang van zaken bij mondelinge tentamens en opstellen van tentamenrichtlijnen en het sanctioneren van onregelmatigheden.

Het is de examencommissie niet toegestaan haar bevoegdheden te mandateren of te delegeren aan andere organen of personen.

De leden van de examencommissie worden benoemd door de faculteitsdirecteur. Daarbij ziet hij erop toe dat alle leden een basistraining en jaarlijkse bij- en nascholing volgen conform een educatieschema. Tenminste één lid van de commissie beschikt over specifieke toetsdeskundigheid en ten minste één lid is als docent/examinator verbonden aan de opleiding(en) waar de examencommissie zich op richt.

De examencommissie wijst de examinatoren aan op voordracht van de opleidingsmanager. Bij voorkeur wijst zij per studieonderdeel ten minste twee examinatoren aan. Examinatoren voeren het door het opleidingsmanagement vastgestelde toetsbeleid uit waarbij zij de richtlijnen van de examencommissie dienen te volgen.

Vrijstellingen

Tijdens de audit heeft het auditteam aandacht besteed aan de wijze waarop de opleiding omgaat met het verlenen van vrijstellingen. De examencommissie kan op verzoek van een student en met inachtneming van de bepalingen zoals beschreven in de OER en studiegids vrijstelling verlenen voor het afleggen van één of meer tentamens of van het afleggen van het propedeutisch examen. Gebleken is dat het Instituut voor Recht hierbij een aantal duidelijke regels hanteert waarbij de gronden tot vrijstelling zijn vastgelegd, de termijn waarbinnen de examencommissie beslist over de vrijstelling en de geldigheidsduur van de vrijstelling. De vrijstellingsregeling beoordeelt het auditteam als adequaat.

Toetsen

Bestudering van het curriculum en toetsen door het auditteam laat zien dat de opleiding binnen de verschillende leerlijnen verschillende toetsvormen onderscheidt. Concreet gebruikt de opleiding binnen de conceptuele leerlijn open vragen toetsen en mc-toetsen. Voor de integrale leerlijn geldt dat de opleiding toetst op basis van een professionele producten waaronder werkstukken en projectopdrachten. Binnen de ervaringsreflectie leerlijn maakt de opleiding gebruik van een combinatie van gesprekken, portfolio en reflectieverslagen.

Het auditteam stelt vast dat de SJD opleiding voor haar varianten de praktijktoetsing op een verschillende wijze heeft ingericht.

- Voor de voltijdvariant heeft de opleiding per studiejaar voldoende helder uitgewerkt hoe zij de praktijk toetst. Zo dient de voltijdstudent aan het einde van het tweede studiejaar een beroepsgerichte toets te maken in de vorm van de behandeling van een uitgebreide casuïstiek. Iedere student heeft dan een Persoonlijk Competentie Ontwikkelingsgesprek. Voor de stage geldt onder andere dat in het midden en aan het einde van de stage met de student een toetsingsgesprek wordt gevoerd waarin zijn werkzaamheden in de praktijk aan bod komt alsmede de ontwikkeling van zijn persoonlijke competenties. De stagecontactdocent bepaalt, mede aan de hand van het advies van de praktijkbegeleider op de stage, de beoordeling.
- Voor de deeltijdvariant geldt, samengevat, dat de opleiding de competentieontwikkeling van de student toetst via de werkstukken van Praktijkleren. Niveau én inhoud toont de student aan door een beschrijving van de context waarbinnen hij werkt en een beschrijving van zijn werkzaamheden en de door hem gerealiseerde beroepsproducten. De werkgever tekent daarbij voor de authenticiteit en kwaliteit van deze beroepsproducten.

Sedert de laatste accreditatie is er sprake geweest van een verdere aanscherping van het toetsbeleid, de toetsprocedures en de toetsinstrumenten. Het auditteam constateert dat het instituut gestructureerd aandacht besteedt aan de productie van toetsen. Zo voert zij de toetsconstructie uit volgens het toetsbeleid waarin stapsgewijs beschreven is op welke wijze toetsen gemaakt worden, wie hierbij betrokken zijn en hoe de constructeurs de validiteit én betrouwbaarheid van de toetsen kunnen borgen.

Het auditteam is positief over de wijze waarop de opleiding inhoud geeft aan toetsing en over de wijze waarop het beleid op dit gebied 'handen en voeten' krijgt. De uitvoering van het toetsbeleid en het ontwikkelen van toetsinstrumenten en de toetsen zelf is een proces dat de examencommissie en met haar de SJD opleiding regelmatig tegen het licht houdt en waar nodig verbetert.

Het auditteam heeft tijdens de audit de toetsen bestudeerd. Het betrof voornamelijk kennistoetsen omdat zij het auditteam een goed beeld geven van de breedte én diepgang waarin de opleiding toetst. Gebleken is dat de toetsen van een voldoende niveau zijn en dat wil zeggen dat zij in voldoende mate de student gelegenheid bieden zijn kennis op het gewenste niveau te reproduceren. De vragen laten voldoende spreiding zien over de aangeboden studiestof. Daarnaast heeft het auditteam de studiegidsen van beide opleidingsvarianten bestudeerd waarin opdrachten zijn opgenomen alsmede de wijze waarop de opleiding de opdrachten beoordeelt.

Eindwerkstukken

Tot en met het studiejaar 2011-2012 studeerden studenten van beide varianten af via een afstudeerproject en een eindgesprek. Voor het afstudeerproject zijn 12 EC's gereserveerd, voor het eindgesprek 1 EC.

Studenten kunnen bij de varianten óók afstuderen via de afstudeerthema's Signalering (6 EC) en Beleid (6 EC). Bij de voltijdvariant voeren studenten ook dan een eindgesprek. Deeltijders ronden dan af via een eindpresentatie.

Voor beide varianten geldt dat twee docenten de prestaties van de studenten beoordelen. De aanwezige vertegenwoordiger uit het werkveld geeft daarbij advies.

Vanaf 2012-2013 wordt het nieuwe curriculum in het vierde studiejaar ingevoerd. Het auditteam heeft hier uitgebreid aandacht aan besteed tijdens de audit omdat het hier een interessante variant betreft ten opzichte van het traditionele proces van afstuderen.

Voor de voltijdvariant geldt dat dan 25 EC's zijn gereserveerd voor het afstuderen. Studenten werken samen met het werkveld, docenten en *peers* in een *learning community* aan beroepsproducten voor het werkveld. Producten van studenten worden dan individueel getoetst. De opleiding heeft 5 EC's gereserveerd voor het studieonderdeel Competentieontwikkeling en rechtstoepassing. Het auditteam stelt vast dat 10 EC's zijn gereserveerd voor de theoretische onderbouwing en minimaal 5 EC's voor Internationale rechtsperspectieven van het eindproduct dat de student levert.

Voor de deeltijdvariant geldt dat de student een fors deel van de 25 EC's besteedt aan het opstellen van een onderzoeksplan, een onderzoek en een uitwerking van dat onderzoek in de vorm van bijvoorbeeld een adviesrapport. Daarnaast verwerken deeltijders in het werkstuk Praktijkleren, dat zij in het laatste studiejaar schrijven, een totaalevaluatie op hun loopbaan- en competentieontwikkeling. Er vindt tenslotte een eindgesprek/eindpresentatie plaats waarin het afstudeerwerk en het leerproces besproken worden met, ook hier, twee docenten en een representant van het werkveld.

Het auditteam merkt nog op dat de opleiding voor 2010 werkte met een onafhankelijke beoordelingscommissie van voltijd- en deeltijd docenten. Vanaf het studiejaar 2010-2011 is er in de voltijd sprake van een duo van docenten waarbij de begeleider akkoord geeft voor de beoordeling en de beoordelaar het product beoordeelt. Bij cijfers tussen de 5 en 6 werd een tweede beoordelaar ingeschakeld. Daarnaast hebben studenten altijd recht (na verzoek) op een *second opinion*. Vanaf 2011-2012 is er gekozen voor het 'vier-ogen-principe', een beoordelingssysteem waarbij twee beoordelaars (een jurist en een niet-jurist) betrokken zijn voor de beoordeling. Wanneer deze beoordelaars het niet eens worden over de beoordeling, wordt een derde beoordelaar ingeschakeld. Vanaf studiejaar 2012-2013 zal in de voltijd de begeleiding plaatsvinden in en door de *learning community* en zal het 'vier-ogen-principe' bij de beoordeling gehandhaafd blijven.

Voorafgaand aan de audit heeft het auditteam een lijst ontvangen met een overzicht van afgestudeerden over de afgelopen twee studiejaren. Hieruit zijn 15 voltijd- en 5 deeltijdafstudeerdossiers geselecteerd door het auditteam en vervolgens beoordeeld.

Eén voltijd en één deeltijdafstudeerdossier van de 20 bestudeerde dossiers beoordeelt het auditteam met een onvoldoende. De overige dossiers waren op hbo-niveau.

Eén van de als onvoldoende beoordeelde eindwerkstukken is afgekeurd op grond van het aantal taalfouten: meer dan tien. In het tweede als onvoldoende beoordeelde dossier was er sprake van een onjuiste vraagstelling hetgeen leidt tot een inconsistent betoog.

Voor de overige door het auditteam beoordeelde dossiers geldt dat er sprake is van dossiers met voldoende diepgang, een relevante vraagstelling en een beroepsproduct dat eveneens voldoende relevant is voor het werkveld.

De door het auditteam bestudeerde afstudeerdossiers in aanmerking nemend, adviseert het auditteam de opleiding wel om voldoende aandacht te blijven besteden aan de structuur en opbouw van het werkstuk. Op dat terrein is bij een aantal eindwerkstukken een slag te maken.

Het auditteam verwacht, mede gelet op de nieuwe vorm waarin de opleiding het afstudeerproces heeft gegoten, dat de kwaliteit van de eindwerkstukken die studenten schrijven vanaf dit studiejaar verder zal toenemen omdat binnen de *learning communities* docenten, *peers* en werkveld elkaar stimuleren om tot een goed eindproduct te komen.

Weging en Oordeel

Het auditteam komt bij Standaard 3 tot het oordeel voldoende waarbij de volgende overwegingen tot dit oordeel hebben geleid.

- De examencommissie is op een adequate wijze vormgegeven. De examencommissie voldoet aan de eisen zoals geformuleerd in de wet versterking besturing. De taken en verantwoordelijkheden alsmede de functie-eisen van de leden van de examencommissie zijn duidelijk beschreven.
- De opleiding informeert studenten duidelijk per studieonderdeel op welke wijze toetsing plaatsvindt.
- Het auditteam constateert dat de opleiding op een valide en betrouwbare wijze toetst. De door de opleiding gehanteerde wijze van toetsen sluit aan bij de competenties, de doelstellingen en het curriculum. De kennistoetsen zijn op hbo-niveau wat diepgang en breedte betreft.
- De door het auditteam bestudeerde afstudeerdossiers zijn van voldoende niveau op één voltijd- en één deeltijdossier na. Het auditteam moedigt de opleiding aan de door haar ingeslagen weg wat betreft de inkadering van het schrijven van de afstudeerdossiers binnen de *learning communities* te blijven volgen. Het auditteam is van mening dat dit een voldoende voedingsbodem biedt voor een verdere optimalisering van het afstudeerproces van de student.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam is van oordeel dat de door de SJD opleiding gehanteerde set competenties en de hiervan afgeleide doelstellingen in overeenstemming zijn met de eisen die het werkveld stelt aan hbo-bachelor afgestudeerde SJD'ers.

De opleiding speelt in voldoende mate in op recente inzichten uit het vakgebied en weet deze ontwikkelingen goed te verwerken in het curriculum. Het curriculum kent een balans tussen breedte en diepgang en maakt inhoudelijke een adequate indruk. Binnen de opleiding is verder sprake van een samenhangende leeromgeving, die de studenten de mogelijkheid geeft de competenties en de basiskennis te verwerven.

De inhoud van zowel de voltijd- als de deeltijdvariant van de opleiding maken een degelijke indruk waarbij nagedacht is over de te behandelen thema's in relatie tot ontwikkelingen in de maatschappij.

De opleiding beschikt over vakbekwame docenten met voldoende theoretische en aan de praktijk gerelateerde kennis.

De voorzieningen zijn op niveau. Studenten zijn tevreden over de begeleiding en de informatievoorziening/communicatie die de opleiding biedt, zo constateert het auditteam.

De examencommissie functioneert op een adequate wijze. Zij stelt de juiste prioriteiten en houdt de vinger aan de pols wat betreft de kwaliteit en het niveau van de opleiding.

Uit de tussenproducten en de bestudeerde eindwerkstukken concludeert het auditteam dat de afgestudeerden na afronding van de opleiding beschikken over hbo-bachelor niveau.

6. AANBEVELINGEN

Het auditteam heeft geen aparte aanbevelingen aan de SJD opleiding, anders dan die in het rapport onder de verschillende Standaarden vermeld zijn.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bachelor Sociaal Juridische Dienstverlening Hogeschool Utrecht voltijd/ deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	goed
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Competenties

Het competentieprofiel voor de opleiding SJD aan Hogeschool Utrecht bestaat uit 22 competenties, waarin zowel de landelijk afgesproken kerncompetenties van SJD als de generieke HBO-kwalificaties zijn geïncorporeerd. De competenties zijn in drie dimensies gerangschikt:

Dimensie 1: direct uitvoerend werk t.b.v. cliënt(en)

Het uitvoerende werk van een sjd'er ten behoeve van cliënten omvat de volgende drie stappen; het helder krijgen van de sociaal juridische vraag (competentie 1.1 en 1.2), uitwerken van de vraag (competentie 1.3 t/m 1.5) en het oplossen van de vraag (competentie 1.6 t/m 1.8). De sjd'er doet dit voor individuen of groepen van individuen. Hij/zij vervult daarbij de rol van belangenbehartiger, wetsuitvoerder, toetsers/beoordelaar of bemiddelaar, afhankelijk van de het soort organisatie waarin de sjd'er werkt.

1. De beginnende beroepsbeoefenaar is in staat:
 - 1.1 met een cliënt of groep cliënten zelfstandig het eerste contact aan te gaan naar aanleiding van een sociaal juridisch vraagstuk, een adequaat beeld van de cliënt(en) op te bouwen en, indien nodig, adequaat door te verwijzen;
 - 1.2 samen met de cliënt(en) de situatie systematisch te verkennen en de probleemanalyse helder te krijgen tegen de achtergrond van de eigen autonomie van de cliënt en de sociale en culturele context van de cliënt;
 - 1.3 de vraag van de cliënt(en) te relateren aan en te analyseren op basis van sociaal juridische inzichten (incl. jurisprudentie) en hierbij de discretionaire ruimte te benutten;
 - 1.4 de relevante informatie te verzamelen (achtergronden, regelgeving) met gebruikmaking van geautoriseerde systemen en onder handhaving van regelgeving m.b.t. privacy en geheimhouding;
 - 1.5 op systematische wijze de relevante informatie uit te werken naar een sociaal juridische context, gebruikmakend van relevante wet- en regelgeving;
 - 1.6 te bepalen wat zinvolle oplossingsstrategieën zijn gebruik makend van wetboeken, beleidsstukken, literatuur en rechtspraak;
 - 1.7 de cliënt(en) adequaat en op maat te informeren, te begeleiden, te adviseren en te coachen in de rol van belangenbehartiger, wetsuitvoerder, toetsers/beoordelaar of bemiddelaar;
 - 1.8 op basis van een plan van aanpak methodisch en doelgericht het sociaal juridische vraagstuk op te lossen met de daarbij behorende juridische, geprotocolleerde schriftelijke uitingen (bezwaar- en verweerschriften, rapportages) in correct Nederlands;
 - 1.9 vraagstukken in de beroepspraktijk te behandelen waarop standaardprocedures niet van toepassing zijn;
 - 1.10 het proces van dienstverlening adequaat af te sluiten, te evalueren en te reflecteren op het eigen beroepsmatig handelen en de gemaakte keuzes.

Dimensie 2: werken in en vanuit de organisatie

Een sjd'er werkt in organisatieverband samen met collega's. Hij/zij levert een bijdrage aan de doelstellingen van de organisatie door mee te denken in beleid en mee te werken aan uitvoering van beleid. Daarnaast onderhoudt de sjd'er contacten met relevante spelers in het maatschappelijke veld.

Op dit niveau houdt de sjd'er de ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de effecten hiervan nauwlettend in de gaten. Naast de rollen genoemd bij dimensie 1 vervult de sjd'er (op termijn) ook secundaire rollen als coach, ondernemer en geschillenbeslechter.

2. De beginnende beroepsbeoefenaar is in staat:
 - 2.1 vanuit de eigen rol en positie in de organisatie efficiënt en effectief samen te werken met collega's in een multiculturele, (inter)nationale en multidisciplinaire omgeving;
 - 2.2 een afweging te maken tussen de verschillende rollen van de sociaal juridisch dienstverlener, deze uit te oefenen en hierbij te kunnen schakelen tussen de primaire rollen van belangenbehartiger, toetsers, wetsuitvoerder en secundaire rollen van coach, ondernemer en geschillenbeslechter;
 - 2.3 leidinggevende en management taken uit te voeren en een bijdrage te leveren aan de opbouw en het onderhoud van het netwerk van de eigen organisatie;
 - 2.4 binnen de organisatie een bijdrage te leveren aan beleidsvoorbereiding en beleidsbepaling;
 - 2.5 samen te werken met andere instellingen en beroepsgroepen, vanuit een eigen sociaal juridisch kader, ten behoeve van de oplossing van actuele vragen en problemen;
 - 2.6 via signalering andere organisaties (incl. gemeentes en andere overheden) te beïnvloeden bij onbedoelde en/of ongewenste effecten van de toepassing van wet- en regelgeving en beleid en daarover te rapporteren en verbeteringen te initiëren;
 - 2.7 te anticiperen op veranderingen in wet- en regelgeving en de gevolgen voor de eigen organisatie inzichtelijk te maken;
 - 2.8 projectmatig te werken, realistische doelen te stellen, werkzaamheden te plannen c.q. planmatig aan te pakken en te reflecteren op het (beroepsmatig) handelen.

Dimensie 3: bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het beroep

De sjd'er is naast werknemer van een organisatie ook deelnemer aan een beroepsgroep in een breder maatschappelijk verband. Het gaat daarbij zowel om internalisatie (de beroepsbeoefenaar maakt zich de beroepsidentiteit eigen en ontwikkelt zich er in) als externalisatie (de professional kan een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het beroep en kan de beroepsidentiteit verhelfen aan derden). Hij/zij doordenkt en reflecteert op de ethische en normatieve aspecten op alle niveaus in de beroepsuitoefening (op cliëntniveau, organisatieniveau en niveau van de beroepsgroep). De sjd'er kan tussen deze drie dimensies van het werk beargumenteerde keuzes maken. Ook draagt hij/zij zorg voor de eigen verdere ontwikkeling als beroepsbeoefenaar.

3. De beginnende beroepsbeoefenaar is in staat:
 - 3.1 maatschappelijke ontwikkelingen en wetenschappelijke resultaten op verschillende niveaus te onderkennen en te vertalen naar consequenties voor de sociaal juridische dienstverlening;
 - 3.2 op basis van ontwikkelingen en eigen ideeën, zelfstanding of binnen de eigen organisatie relevante, innovatieve producten en diensten te ontwikkelen, uit te voeren en te evalueren;
 - 3.3 vanuit begrip en betrokkenheid als professional normatieve en maatschappelijke vragen en ethische dilemma's te verbinden aan de beroepsuitoefening, daarbij kritisch na te denken over visie/achterliggende gedachte van wet- en regelgeving (datgene wat de wetgever beoogt).
 - 3.4 vanuit een kritische en innovatieve houding de eigen beroepsidentiteit als sjd'er verder te ontwikkelen en te verhelfen aan derden.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Curriculumoverzicht SJD voltijd 4 jarige route

Propedeuse	EC
2011 – 2012	
Periode A	
Thema: Oriëntatie op het beroep (A)	5
Basis cursus recht	5
Basis cursus sociale wetenschappen	5
Studieloopbaanbegeleiding	-
	15
Periode B	
De SJD professional, basis (A)	5
Verbintenissenrecht en consumentenrecht	5
Basis cursus methodiek (A)	5
Studieloopbaanbegeleiding	-
	15
Periode C	
Thema: De stad	5
Woon- en huurrecht & goederenrecht	5
Trends en ontwikkelingen in de samenleving	5
Studieloopbaanbegeleiding	-
	15
Periode D	
Thema: Recht en praktijk	5
Personen- en familierecht	5
Communicatie en conflicten (A)	5
Studieloopbaanbegeleiding	-
	15

60

Hoofd fase jaar 2	EC
2011 - 2012	
Periode A	
Thema: Stagevoorbereiding (A)	-
Thema: De SJD 'er in de Organisatie(A)	5
Publiekrecht	5
SJD Professional, 2 ^e jaar	5
Studieloopbaanbegeleiding	-
	15
Periode B	
Thema: Stagevoorbereiding SJD VT (studiebelasting 28 uur) (A)	-
Thema: Financiële vraagstukken	5
Arbeidsrecht	5
Achtergronden en werkwijzen van Arbeid en Sociale Zekerheid (A)	5
Studieloopbaanbegeleiding SJD VT	-
	15
Periode C	
Thema: Stagevoorbereiding SJD VT (studiebelasting 84 uur) (A)	5
Thema: De Belastingen	5
Sociale Zekerheidsrecht	5
Studieloopbaanbegeleiding SJD VT	-
	15
Periode D	
Thema: Stagevoorbereiding SJD VT (studiebelasting 28 uur) (A)	-
Thema: Criminaliteit (A)	5
Materieel en Formeel Strafrecht	5
Specifieke doelgroepen	5
Studieloopbaanbegeleiding SJD VT	-
	15

60

- A = Aanwezigheidsverplichting
 * = Wordt ook in andere opleiding aangeboden
 ** Bezemgroep in periode D

Hoofdfase jaar 3		EC
2011 - 2012		
Periode A		
Stageperiode 1 SJD VT (A)	-	
Supervisie SJD VT (A)	-	
Terugkomonderwijs methodiek	-	
Terugkomonderwijs kritisch SJD professional	-	
Periode B		
Stageperiode 1 SJD VT (A)	25	
Supervisie SJD VT (A)	-	
Terugkomonderwijs methodiek	-	
Terugkomonderwijs kritisch SJD professional	-	
Periode C		
Stageperiode 2 SJD VT (A)	-	
Supervisie SJD VT (A)	-	
Terugkomonderwijs methodiek	-	
Terugkomonderwijs kritisch SJD professional	-	
Periode D		
Stageperiode 2 SJD VT (A) (na eindevaluatie)	20	
Supervisie SJD VT (A)	5	
Terugkomonderwijs methodiek	5	
Terugkomonderwijs kritisch SJD professional	5	
	60	

Hoofdfase jaar 4		EC
2011-2012		
Periode A		
Profileringsruimte	-	
Periode B		
Profileringsruimte	30	
Introductie afstuderen	-	
Periode C		
Thema: SJD op MMM niveau SJD VT	5	
Ethiek voor SJD VT (A)	3	
Loopbaanontwikkeling SJD VT	-	
Afstudeerproject deel 1 SJD VT	6	
Periode D		
Thema: SJD in Europa SJD VT	5	
Loopbaanontwikkeling SJD VT	4	
Afstudeerproject deel 2 SJD VT	6	
Eindgesprek SJD VT	1	
	60	

Curriculumoverzicht SJD Deeltijd

2011 -2012

1e jaar 2011-2012

Periode A Thema: Beroep SJD * Recht 1 (L): Inleiding Recht Sociale wetenschappen (L): Sociologie Professionele vaardigheden (L): Schriftelijke communicatie	EC 5
Periode B Thema: Arbeidsverhoudingen Recht 1 (L): Arbeidsrecht Sociale wetenschappen (L): Psychologie Professionele vaardigheden (L): Argumenteren en kritisch denken	5 5 5
Periode C Thema: Uitkeringen * Recht 2 (L): Sociaalzekerheidsrecht Professionele Vaardigheden (L, A): Methodiek en gespreksvoering	5
Periode D Thema: Relaties * Recht 2 (L): Personen-en familierecht Professionele vaardigheden (L, A): Adviesgesprek	5 5 5
Praktijkleren 1, 1e jaar (L)	20
Totaal per jaar	60

2e jaar 2011-2012

Periode A Thema: Consumenten Recht 3 (L): Consumentenrecht De kritische professional (L, A): Onderhandelen en conflicthantering	EC 5
Periode B Thema: Schulden Recht 3 (L): Recht bij schulden De kritische professional (L, A): Onderhandelen en conflicthantering	5 5
Periode C Thema: Criminaliteit * Recht 4 (L): Formeel strafrecht De kritische professional (L): Onderzoeksvaardigheden Sociale Wetenschappen (L): Levensloopspsychologie	5
Periode D Thema: Wijken Recht 4 (L): Woon-en huurrecht De kritische professional (L): Onderzoeksvaardigheden Sociale Wetenschappen (L): Integratievraagstukken	5 5 5 5
Praktijkleren 1, 2 ^e jaar (L)	20
	60

(L) Lintprogramma

(A) Aanwezigheidsverplichting

(*) deze cursus wordt getoetst in het kader van Project Taal

3e jaar 2011-2012

Periode A Supervisie (A) Thema: Rechtstoepassing Keuzecursussen #	EC 5
Periode B Supervisie (A) Thema: Sociaal management Keuzecursussen #	5
Periode C Supervisie (A) Thema: Multiculturele samenleving Keuzecursus conflicthantering en mediation (A) #	5 5
Periode D Supervisie (A) Thema: Maatschappij en recht Keuzecursus arbeids-en pensioenrecht # Keuzecursus Specifieke doelgroepen SJD DT #	5 5 5 5
Praktijktijd 2, deel 1 (L) Totaal Keuzecursussen #	20 15

Totaal per jaar

60

4e jaar 2010-2011

Periode A Afstudeerthema: Signalering*** Afstudeerproject *** (start in A of C) Loopbaan-en competentieontwikkeling Keuzecursussen #	EC 6 1
Periode B Thema: Rechtstoepassing Keuzecursussen # Visie op Beroep (in B of in D)	6
Periode C Afstudeerproject*** (start in A of C) Afstudeerthema: beleid***	12 6
Periode D Visie op Beroep (in B of in D) Eindgesprek*** Presentatie***	2 1 1
Praktijktijd 2, deel 2 (L) Totaal Keuzecursussen #	20 18

Totaal per jaar

60

= in het 3^e en 4^e jaar dient een student die in 2009 of later is ingestroomd samen 30 EC aan keuzecursussen te behalen. Voor het cohort van 2008 (die volgens de modelroute in 2011-2012 het 4^e jaar doen) is dat 29 EC, waarvan 18 EC in het vierde jaar.

*** = de student kan kiezen tussen 2 afstudeerthema's in periode A en C en een presentatie (totaal 13 EC) óf uit een afstudeerproject met een eindgesprek (totaal 13 EC)

(L) Lintprogramma (EC's staan vermeld in de periode waarin de studiepunten worden toegekend indien alle toetsresultaten voldoende zijn)

(A) = Aanwezigheidsverplichting

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Volledig programma Bezoekdag externe audit HU SJD 28 september 2012

Faculteit Maatschappij en Recht
Opleidingen SJDdt en vt
Heidelberglaan 7
3584 CS Utrecht

<i>Tijdstip</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Gesprekspartners</i>	<i>Lokaal</i>
8.10-9.15	1: Ontvangst en voorbespreking	Ontvangst door Maaïke de Boois	2.089/ 2.091
9.15-10.00	2: Gesprek Management	Loes Berendsen, Sophieke Reijneveld, Hans Mreijen, Thea van Rooijen	2.091
10.00-10.15	Koffiepauze		2.089
10.15-11.00	3: Gesprek studenten	<i>Voltijd:</i> Hulya Adak, Mostafa Amir, Roos Broekman, Stefan Kemp, Tim Schiphorst, Anouk Twenhöfel, Marlous IJntema <i>Deeltijd:</i> Marjorie Cronie, Jolanda de Graaf, Mickey van Loon	2.091 (2.089)
11.00-12.00	4: Gesprek docenten	Erica Bouw, Katinka Dallinga, Caroline Oosterhof, Deleaan Ruitenbergh, Parviz Samim, Sander Toby, Jean Verhagen, Tobia Westra, Moniek Zuurbier	2.091
12.00-12.45	5: Werklunch	Inzage cursussen en toetsen	2.089
12.45-13.30	6: Kennisontwikkeling	Nadja Jungman (lector), Stijn Bollinger, Margreet Breukelaar, Lizet van Donkersgoed, Simone van Egdome, Pim van Heijst, Eelco Koot	2.091
13.30-14.00	7: Spreekuur	Inloop	2.058
13.30-14.00	8: Lesbezoek en/of rondleiding	Deleaan Ruitenbergh: Basiscursus Sociale Wetenschappen (SJD1vt) Hannie Geugjes: Arbeidsrecht verdiept (minor voor voltijd- en deeltijdstudenten)	4.001 0077
14.00-14.15	Koffiepauze (event. lesbezoek)	Moniek Zuurbier: Formeel strafrecht verdiept (minor)	2.089 (3.001)
14.15-15.00	9: Gesprek examencommissie	Annelies van Vliet (voorzitter), Hans van 't Blik, Paul van Grinsven, Frans Verboekend	2.091
15.00-15.45	10: Gesprek werkveld	Michel Aben, Hennie Koet, Florentijn Kool, Liselotte Maas, Tamara Madern, Carla Wools, Ismail Zerkani	2.091
15.45-16.15	11: <i>Pending Issues</i>	Nader te bepalen	2.091
16.15-17.15	12: Overleg panel		2.089/2.091
17.15-17.45	13: Terugkoppeling	Geïnteresseerden	2.091
vanaf 17.45	14: <i>Meet and Greet</i>	Geïnteresseerden	Koffiehoek 2e etage

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd en deeltijd opleiding SJD is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de beide varianten.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en dual), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding.
- Organigram instelling / Organigram opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties / Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel:
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid;
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Overzicht van de contacten met het werkveld.
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven en beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- onderwijsbeleidsplan.
- beleidsplan op het gebied van onderzoek in relatie tot de aangeboden opleidingen.
- personeels(beleid)plan.
- Voorzieningenplan.
- Kwaliteitszorgplan.
- Door het panel te bepalen representatieve selectie van (20) afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria en normering.
Overzicht van 20 afstudeerwerkstukken op studentnummer:

1. 1534169
2. 1552522
3. 1551482
4. 1227963
5. 1553644
6. 1541133
7. 1202745
8. 1528783
9. 1525091
10. 1549185
11. 1535804
12. 1128982
13. 1150825
14. 1156675
15. 1023818
16. 1188556
17. 1530826
18. 1538666
19. 1554015
20. 1548494

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
voorzitter	G. J. Stoltenborg	x				
vakdeskundige	Y.M. Denissen- Visscher	x	x	x	x	
werkveldenkundige	N. Sonneveld		x	x		
studentlid	M. Knevel					x
secretaris	G. Broers					

Op 19 juni 2012 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel Sociaal Juridische Dienstverlening (nr.: 000534), Hogeschool Utrecht.

1	De heer drs. G.J. Stoltenborg is senior adviseur bij de Hobéon Groep BV, heeft specifieke deskundigheid op het gebied van onderwijs en kwaliteitszorg en ervaring als lead-auditor in het hoger (beroeps)onderwijs.
2	Mevrouw mr. Y.M. Denissen-Visscher is verbonden aan Saxion Hogeschool als hoofddocent Recht en als onderwijsontwikkelaar.
3	De heer mr. N. Sonneveld is jurist en directeur uitvoering binnen het Juridisch Loket in Utrecht.
4	Mevrouw M. Knevel is student SJD, Hogeschool van Amsterdam.

Secretaris/Coördinator

De heer drs. G.W.M.C. Broers	Gecertificeerd 31/12/2012.
------------------------------	----------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer G. J. Stoltenborg.

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Sociaal Juridische Dienstverlening.

aangevraagd door de instelling:

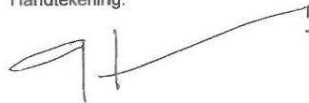
Hogeschool Utrecht.

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:
Den Haag.

Datum:
23 mei 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mw. mr. Y.M. Denissen-Visscher, Almelo.

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Sociaal Juridische Dienstverlening

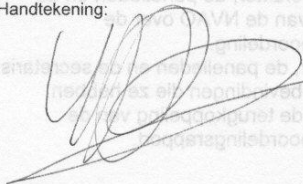
aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht.

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Almelo Datum: 12 april 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Dhr. mr. M. Sonneveld, Botdrager 3, 3641 LA Mijdrecht

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Sociaal Juridische Dienstverlening

aangevraagd door de instelling:

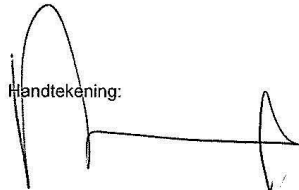
Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Mijdrecht

Datum: 13 april 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw M. Knevel, Zwanenburg.

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Sociaal Juridische Dienstverlening.

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht.

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:
Zwanenburg,

Datum:
24 mei 2012.

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer G. Broers.

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Sociaal Juridische Dienstverlening.

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht.

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:
Den Haag.

Datum:
20 juni 2012.

Handtekening:

